

Лист изашао према потреби. — Адреса за све што се тиче листа: Journal officiel du Monténégro, Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle (France). — Рукописи остају у редакцији. — Преплата на шест месеца износи три франка за Француску, шест франка за све друге земље. Појединачни број по 10 сантима.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DU MONTÉNÉGRIN

Journal officiel du Royaume de Monténégro
"GLAS TZERNOGORTZA" (La Voix du Monténégro)
paraissant actuellement à Neuilly-sur-Seine,
suivant les exigences du service.

On s'abonne au bureau du journal officiel :
NEUILLY-SUR-SEINE, rue Ancelle.
Prix de l'abonnement pour six mois
3 fr. pour la France, 6 fr. pour l'Etranger.

За огласе плаћа се по 10 сантима за сваку ријеч или број, штампаних из петитних слова. За сваки оглас, мањи од 50 ријечи: два франка. За понављање огласа: поновна цијена. За крупније огласе: према томе, колики простор заузимају (сваки издвојени петитни ред рачуна се као 8 ријечи).

НЕЈИ код Париза, 30. новембра 1917.

NEUILLY-sur-SEINE le 13 décembre 1917

Приликом ослобођења Јерусалима измијењени су ови телеграми:

Sa Majesté George V
Roi de Grande Bretagne, d'Irlande
et Empereur des Indes

Londres.

En ce jour mémorable où vos troupes renouvelant leurs exploits des Croisés, font entrer les étendards chrétiens dans Jérusalem, je suis heureux d'exprimer à Votre Majesté mes félicitations émues et mon admiration pour le superbe effort britannique.

NICOLAS R.

Sa Majesté
Le Roi de Monténégro

Paris.

En remerciant Votre Majesté bien vivement des félicitations qu'elle m'a adressées à l'occasion de la prise de Jérusalem, j'ai le plaisir de penser que cet événement historique se soit accompli en maintenant intacte la ville sacrée. Je profite de cette occasion pour exprimer mes vœux sincères que la santé de Votre Majesté soit complètement rétablie.

GEORGE R.

Превод:

Његову Величанству Ђорђу V
Краљу Велике Британије и Ирске
Цару Индије

Лондон.

Значајнога овог дана када Ваше чете, као нови Крстоносци, носе хришћанске заставе у Јерусалим, срећан сам што могу Вашем Величанству изразити моју усрдну честитку и моје дивљење сјајном успјеху британском.

НИКОЛА.

Његову Величанству
Краљу Црне Горе

Париз.

Најживље захваљујем Вашем Величанству на честитки, коју сте ми упутили приликом освајања Јерусалима. Мило ми је што је тај историски догађај извршен тако, да је непосредно извршен у светом граду. Користим се овом приликом да изразим моје искрене жеље за потпуно оздрављење Вашег Величанства.

ЂОРЂЕ.

Приликом данашњег празника Св. Андрије Првозваног, Његово Величанство Краљ Господар упутило је ову честитку свом узвишеном унуку, Њ. Кр. В. Престолонаследнику Александру:

Њ. Кр. Височанство
Александру Престолонаследнику Србије
Солун.

Молим те, драги Сандро, прими приликом твога крсног имена од мене и свијех мојих најискренију честитку, са жељом да Бог и Свети Андрија награде твоје мучеништво што скоријим ослободом слободе наше премного пострадале нације.

НИКОЛА

СЛУЖБЕНИ ДИО

РАСПИС.

Неки ђаци још нијесу поднјели документе о свом упису и редовном похађању школе од почетка школске године 1917/8. те се позивају да то учине најдаље до 25. децембра ове год. по новом календару. За ђаке у Швајцарској и Италији овај се рок продужава до 10. јануара 1918.

Документи се подносе непосредно Кр. Министарству Просвјете или Кр. Консулатима, у мјестима гдје их има. Ђаци, који се налазе у Швајцарској, подносе документе Кр. Консулату у Женеви, а овај их прегледа и извјештава Министарство Просвјете.

Ђацима који не поступе по овом распису, одузеће се стипендија (помоћ) за наредни мјесец.

Број 1696.

Неји код Париза, 1. (14.) децембра 1917.

Министар Просвјете и Црквених Послова.
Заступник Министра Правде.
д-р Церо Ђ. Шоћ

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

Његово Величанство Краљ Господар је последњих дана, због јаког назеба у плућима, морао неколико дана лежати у постели. Болест је у последња три дана кренула на боље. По љекарском савјету Његово Величанство неће још за неко вријеме излазити из собе.

Њено Величанство Краљица отпутовала је онамад са Њ. Кр. Височанством Књагиницом Кекином у По (Ран) у јужној Француској, гдје ће, у благој клими, провести зиму.

Његово Кр. Височанство Престолонаследник Данило допутовао је у Париз.

Њ. Кр. Височанство Књагиница Вера отпутовала је у Рим.

Поводом болести Њ. Величанства Краља, многобројна угледна лица из наших и савезничких кругова усмено и писмено изјављивају ср. или преко Двора или преко Кр. Владе, питања о стању здравља Узвишеног болесника, као и жеље за што скорије Његово оздрављење.

Пошто нема могућности да се свијема засебно пошље захвалност, Председништво Министарског Савјета моли их да овим путем приме најтоплију благодарност Његовог Величанства, које је било дирнуто, на пажњи и лијепим жељама.

Из Председништва Министарског Савјета.

Неји код Париза, 1. (14.) децембра.

Pendant la maladie que vient d'avoir S. M. le Roi, un grand nombre de personnalités des milieux alliés, ainsi que de nos fonctionnaires et co-nationaux se sont informés. soit verbalement, soit par écrit, de l'état de santé de l'Auguste malade, en exprimant leurs vœux de prompt rétablissement pour Sa Majesté. Ne pouvant envoyer de si nombreuses réponses, notre Gouvernement s'empresse d'exprimer ici les plus vifs remerciements de Sa Majesté qui a été très touchée de cette nouvelle manifestation de sympathie et de considération.

Chancellerie du Conseil des Ministres,
Neuilly-sur-Seine, le 14 Décembre 1917.

САВЕЗНИЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА У ПАРИЗУ

29. новембра отворена је у Паризу, у Француском Министарству Спољних Послова, под председништвом француског министра председника Клемансоа, Конференција свих Савезних држава да вијећа о данашњем ратном и политичком стању.

Службени списак свих делегата, као што је саопштен париској штампи, ово је:

Француска: Клемансо, министар председник; Клоц, министар финансија; Лејр, министар морине; Клемантел, ми-

нистар трговине; Душер, министар наоружања; Боре, министар исхране; Тардије, главни комесар Француске за Америку; Камбон, главни секретар у Министарству Спољних Послова; Маржерит, директор у истом министарству.

Белгеска: Лојд Џорџ, министар председник; Балфур, секретар у Форен Офице; лорд Бертон оф Тхем, амбасадор у Француској; Сир Ерик Гелс, први лорд адмиралитета; генерал сир Уолтер Робертсон, шеф генералног штаба; адмирал Џелико; цуковник Хенли.

Сједињене Америчке Државе: Шарп, амбасадор у Француској; цуковник Хуз, шеф америчке мисије; адмирал Бенет, шеф америчке морине; генерал Ваис, представник министра војног; Крозбај, представник министра финансија; Мак Кормик, шеф трговачког одјека; Перкинс, представник америчке ратне индустрије.

Италија: Орландо, министар председник; Сонино, министар спољних послова; Нити министар финансија; Лонгари, амбасадор Италије у Француској; Ђјани, министар транспорта; генерал Дал'Олио, министар муниције.

Јапан: Кекиро Мацуи, амбасадор у Француској; гроф Чинда, амбасадор у Белгеској.

Белгија: де Броквил, министар председник и министар спољних послова; д'Естроа, посланик у Француској; генерал Рикса, шеф генералног штаба.

Србија: Пашић, министар председник; Веселић, посланик у Француској.

Румунија: Антоеско, посланик у Француској; генерал Илиеско.

Грчка: Венизелос, министар председник; Роминос, посланик у Француској; Диомедес, бив. министар финансија; Аргиропулос, главни гувернер Македоније; цуковник Францис.

Португалија: Коста, министар председник; Соарес, министар спољних послова.

Црна Гора: Евгеније Поповић, министар председник и министар спољних послова.

Бразилија: Магалес, посланик у Француској.

Куба: генерал Велез, посланик у Белгеској.

Русија: Севастопулос, отправник послова у руском посланству; Махлаков, кога је руска Привремена Влада поставила, позван је да учествује у Конференцији, не званично, јер још није ступио у дужност амбасадора.

Сиам: принц Чарун, посланик у Француској.

Кина: Ху Вај Тех, амбасадор у Француској; дивизијски генерал Танг Цан Ли.

Алберија: барон Сан Мигел, отправник послова.

*

Конференција је закључена 3. децембра. О њеном раду објављен је у париским листовима овај службен извјештај:

»Француски министар Спољних Послова поднио је министарском савјету овај извјештај о резултатима Савезничке конференције.

Као што ће се моћи увидјети из саопштења које подносе председници појединих одјека ове Конференције Савезника, ово вијеће, у коме су први пут учествовали представници свих држава који су уз нас ступили у рат, донијело је, у сваком погледу, веома задовољавајуће резултате.

Конференција је учинила да се јединство економске, финансијске и војничке акције оствари у пракси. Закључени су споразуми (des accords) на основи потпуног договора и тијесне заједнице међу Савезницима да би се тим ријешила питања која се тичу заједничких им задатака у рату. Финансијске потребе свакојега појединог Савезника, потребе њихова наоружања, њихових транспорта и њихове исхране били су предмет савјеснога студирања и одлука које гарантују тим потреба-

ма потпуно удовољење. Ријешено је да се установи један врховни поморски комитет за све Савезнике. У војничком погледу, јединство акције упућено је путем којим ће га поуздано остварити Савезнички генерални штаб који ради, према једном утврђеном програму, о свијем питањима која су на дневном реду.

У дипломатском погледу, потпун споразум јесте резултат вијећања која су представници држава имали о свијем пословима, које им је наљало заједнички уредити да би о-сигурали побједу својим земљама.

»Америкашки Србобрана, који излази у Питсбургу, донио је, у броју од 2. новембра 1917. важни уговор између Црне Горе и Аустрије, који је тобож склопљен 12. јуна 1907. Тај је уговор прештампан из "Црне Књиге" која је, ради злонамјерних сврха аустријске политике, била штампана у Бечу, 1912. Још онда је демантована та измишљотина која је имала сврху раздора и неслоге.

Карактеристично је то да познати кругови сада поново штампају такве злонамјерне публикације аустријске штампе! Знају ли ти биједници коме тијем служе, Српству или Бечу? Зар хиљаде живота, жртвованих на олтару домовине и имена српског, нијесу довољан деманти сему томе! Зар муке, које подноси народ у Црној Гори и изгнанство представника земље, не доказују најбоље неистинитост таквих навода! Зар ружа тога јадника није задрхтала, износили једну тако тужну подвалу, за коју сам признаје да је штампана у Бечу!

ВИЈЕСТИ И НОВОСТИ

Јерусалим. 8. децембра објављена је у енглеском парламенту вјест, да се Јерусалим предао енглеској војсци, и да је генерал Allenby, праћен комесарима француским и италијанским, ушао у Свети Град. Још прије шест недјеља могла се је узети стародревна варош, али пошто племенита војска енглеска никакве штете није хтјела нанјети највећим светињама цијелога Хришћанства, то је најприје заузета сва околина вароши, тако да Јерусалим није друго преостало но да се, без капи проливане крви, преда под моћну заштиту оружја енглеског и савезничког.

Вјест о заузећу Јерусалима произвела је дубок морални утисак не само на савезничке народе него и на цијело Хришћанство, па и на цијело човјечанство, мада сам догађај нема крупног стратегичког значаја у овом рату. Заузећем те вароши од 85.000 становника, коју није бранила никаква војска, довршено је освајење цијеле Јудеје, главнога дијела Палестине, а одмах иза тога наставиће се војне операције на сјеверу, у Сирији, у околини Дамаска. То је, са војничког гледишта, једини значај овог догађаја.

Али као догађај историскога

значаја, ово је једна од најинтересантнијих промјена којима је уродио овај рат. Ни једна варош на кугли земалској није доживјела више промјена, нити видјела више сјаја, обожавања, нити је иједна толико пута рушена и грађена, као Јерусалим, »Хиеросолаим«, што у јеврејском језику значи »наследство мира.« Цар Соломон ју је украсио баснословним благом, Вавилонани су је разурили, Јевреји опет оградиле, Селеуковићи опљачкали, Прод подигао и уредио, цезар Тит уништио, цезар Адриан ју је из праха подигао (онај што је на светоме брду Голготи подигао крст богу Адонису, а у Витлејему крст богињи Венери!) затим ју украсио свети цар Константин и мајка му царица Јелена пошто су пронашли Часни Крст на коме је Спаситељ био уморен, па опет ју разурнио Хозроес (онај што ју јесу опљачкао и одвео у робље 5000 калуђера и одио собом Часни Крст,) па ју преотео Калиф Омар и у њему саградио своју чувену, Омарову цамију, па најпослије Турци, Сарацени и Хришћани — крстоносци отишли су о њу неколико стољећа док најзад није коначно остао у турским рукама.

Читав низ успомена, не, по читав један свијет успомена буди се на добри глас који је данас пренуо из Лондона по свијету. — Ово што данас називамо »проблем национализма« и »проблем социјализма« ради чијега је ријешења цијело човјечанство скочило на оружје и у најкрвавији рат загазило. — такав је, у Средњем Вијеку, био проблем ослобођења Свете Земље. За рјешавање тога проблема, за ослобођење једног јединог гроба, вођене су кроз неколико стољећа огромне војне, крстале су се на само огромне војске Крстоносца, по су читави народи из Европе, Француске, Немачке и Италије хрлили у далеку Палестину, и, на крају крајева, жуђени циљ није се постигао! Света мјеста осталоше у рукама невјерника — до јучерашњег дана! Та стара стољетна зајетна мисао Хришћанства, јуче је, тако рећи, нечужно остварена. Три света града су досад ослобођена овим ратом: Багдад, Мека и Јерусалим; кад се узме још Дамаск и Мошул (као што сад долазе они на ред) тада ће цијела колијевка данашње људске културе бити ослобођена стољетнога јарма турског.

Али крај свега тога, није овај догађај једино од историске важности, него ће, ако не сада одмах, а оно свакако доцније, чим се једном стајалоке бурна времена, имати и свој крупан политички значај. Јерусалим је свему Хришћанству, тако драга варош, у којој је толико драгоцјености и толико добротворних установа, богатих задужбина, црква, манастира, калуђерских редова, болница, гостопримница за хаџије, које су оградиле сви хришћански народи, да ће сваки од тих народа жељети имати политичкога удјела у будућој судбини Јерусалима. — Па не само Хришћани, но и сами Муслимани поштују и обожавају свети град у који је Мухамед лично долазио са својим караванима: у корану је оставио правовјерцима заповјед да се моле »етијени јерусалимској,« на којој је Аврам жртву приносио. — А тек јеврејском народу, који је преко двије хиљаде година растјеран у свих пет дјелова свијета — како ли он чезне и страхује за судбу своје

отаџбине! Изгледа да је Велика Британија наклонила дати Јеврејима државну аутономију у Палестини: да се онда слободно развијају и, под својим законима, срећни буду у домовини праотаца. Неколико великих каменова једини су још остатак великољепног храма Соломона; то камење они љубе и сузама купају, ево двадесет стољећа, чезнући и плачући за својим пропалим царством. Њихов сан иде сада свом остварењу.

Чији ће бити Јерусалим, и ко ће влада у Светој Земљи? Да ли јеврејска република, да ли цар британски? Или ће бити неутралан град свију вјера? На то се питање данас не може одговорити. Енглески генерал објавио је становништву на арапском, јеврејском, енглеском, француском, италијанском, грчком и руском језику прокламацију, да се сваки има погоравати војним законима енглеским, да ће сва света мјеста бити поштована и да енглеска војска доноси свима народима слободу и право. Почасна стража чува мјесто у Витлејему гдје се родио Спаситељ.

Племенито доброчинство. Читамо у Ле Тану:

Сингапур, 16. новембра
»На предлог султана од Перана, владара мухамедовског, ријешиле су Сједињене америчке државе да допринесу ратним трошцима Велике Британије потпору од пола милиона енглеских лира. Осим тога даровале су помоћ белгиском Црвеном Крсту 10.000 енглеских лира; Црвеном Крсту црногорском, румунском и српском, сваком по 5.000 енглеских лира.« (1 енглеска лира вреди данас 27-15 француских франка.)

40 година напунило се јуче од онога значајнога 27. новембра 1877. кад је — папа Павла, тврди град који је Осман-паша бранио противу опсаде руске и румунске. 28. новембра велики књаз Никола, руски главнокомандајући, приступио је Осман-пашини и пружио му руку признавајући му јунаштво којим су се Турци били држали у опседнутом граду. Како су данас далеко од нас тадашњи славни догађаји, како су ове посљедње три године измјениле ситуацију Европе! Гдје је данас она силна Русија, у коју су читави покољени научили гледати као у свесловенску мајку наци, која је тада тргла мач да ослободи и заштити словенске народе на Балкану, и која је неизбројну војску спустила на Дунав, која је ослободила и створила државу Бугарску и која је кренула да полумјесец на Светој Софији у Цариграду замјени крстом!...

† **Васо Поповић Бокал** умро је, у дубокој старости, у своме родном мјесту Буковину, у Горњој Црмници. Син чувене куће, која је Црној Гори вазда давала ваљане људе, покојник се својој отаџбини одужио као и његови стари. Све што се може рећи за икојега доброга и вјернога сина Црне Горе, може се с пуним правом рећи и за Васу Бокала. Учествовао је у свима ратовима новије историје црногорске; главног пак дјела његова живота извео је на Вучјем Долу кад је, као командир чете, извојевао своје барјак највише признање, Обилна медаља, коју тада задобише сви горњо-црмнички батаљони на своје барјаке. — Када је у Црној Гори владао мир, покојник је и тада, својом предношћом и трудом, предлачио као честит родољуб. — Така му црна земља и вјечан помен!

† **Марко Буров Шпадијер**, родом из Горње Црмнице, из Брчела; у раном дјетинству пошао је у Русију гдје је

провео већи дио живота. Кад је букнуо велики руско-јапански рат, покојни Марко је учествовао у њему и толико се одликовао да је награђен свима Ђорђевићским војничким орденима, од којима која су биле устану задобити само најваљанији. Чим је 1912. пукао топ у Црној Гори и објавио Балкански рат, Шпадијер је осјетио да је куцнуо час да као син Црне Горе одужи дуг отаџбини. Учествовао је и рањиван био у бојевима око Тарабаша. Приликом евакуације изишао је из Црне Горе и ступио у руски одред на Солунском фронту гдје је такође рању задобио. Ових дана стиже нам вјест да је Марко јуначки погинуо, положио свој живот на олтар бољој будућности нашег народа. Хвала му и вјечан му помен!

† **Ђуро Дрецул**, народни посланик, син чувеног попа Јока Дрецула, који је са својим синовима учествовао у ратовима 1875-6, и у чувеном боју Загоричком једновременно са сва три сина рањен био. Порijekлом из старе и угледне куће Љуботинског племена, покојни Ђуро је цијелога вијека остао чувар старих традиција. Као такав, узимао је велико поштовање у своме племену које га је бирало у Народну Скупштину гдје се покојни Ђуро више пута јављао као искрен бранилац народних права.

Вјечан му помен!

† **Кап. Нико Ђорђин Поповић**, управник царинарнице на Риједи, преминуо је у 60. години свога честитог проведеног живота. Као дугогодишњи чиновник важио је као врло ревностан и исправан у државној служби, те је као такав и одликован био, а као грађанин својим угледним понашањем и врлинама стекао је љубав и поштовање у народу.

Вјечан му помен и лака му црна земља.

Руско посланство у Паризу упутило је француском министарству спољних послова овај протест:

»Руско посланство у Паризу ставља француској влади до знања своје дубоко огорчење (indignation) због објављивања тајних уговора између Русије и њених Савезника које је извршено у Петрограду; тим објављивањем учињена је грдња поштеда у тврђеним обавезама.«

Руска војска на француском и Солунском фронту.

Руској војсци која се бори на француском и руском фронту издана је 26. новембра ова дневна наредба.

»Саопштавам следећу изјаву: Потписани сматрају за дужност објавити.

1. Одбијамо од себе и не признајемо оној групи људи, која се у Петрограду дочекала државних установа, икакву државну власт која би се оснивала на вољи народа руског.

2. Покојавимо се само наредбама Привремене Владе која нас је поставила и коју ми заступамо. Власт, који нам је та Влада повјерила, на може нам нико други одузети.

3. Све што будемо чинили, остаће у чврстој вези са оним што чине наши Савезници.

Потписани:

Бригадни генерал Занкевић представник Привремене Владе при француској војсци; Рап комесар Привремене Владе при руској војсци у Француској; Михајлов комесар Привремене Владе при руској војсци на солунском фронту.

Финска република. Сенат Финландије дао је Савезницима Русије изјаву којом саопштава да се ствара Финска Република, независно од Русије. У својој изјави, сенат моли Савезнике да приме к знању »да безвлашће, које је овладао Русијом, приморава фински народ да црпине сваку везу с Ру-

сијом, и да једино средство, којим ће спасти народ од опште глади, јесте у томе, да себе прогласи независном државом.«

Саво Вукотић, млади црногорски потпоручик у служби француске авиатике, одлетио је посљедних дана на своје аероплану над непријатељске положаје и од тада се није о њему никаквих вјести дознало. Бојати се да му се није несрећа догодила. Нашем младом авијатичару желимо срећан повратак.

Авиатика у мјесецу новембру.

Лондонски »Тајмс« јавља:

Мјесеца новембра оборено је на француском фронту свега 318 енглеских, француских и њемачких ероплана (399 у мјесецу октобру). Од тих 318 ероплана оборили су Енглези 108, Французи 94, Нијемци 126.

Занимљива је чињеница, коју јављају извјештаји њемачког генерал-штаба, да се у борби поново појавио чувени њемачки авијатичар Рихтофен, о коме се за потоња два мјесеца није ништа било чуло. (Овај првак међу њемачким авијатичарима, шеф једне од њихових ескадрила, оборио је — како Нијемци јављају — досао 62 противничка ероплана.)

Јапанци у Владивостоку. Из Америке јављају да је тамошње јапанско посланство потврдило вјест да су јапанске чете стигле у Владивосток. Већ од дужег времена Јапанци су били запослени на раду око жељезнице и пристаништа, и, према томе, долазак ове војске протумачен је као »заштита те радије снаге јапанске«. У ствари, то значи нешто друго! Значи да савезни Јапан не да бољшевицима да се дочепају Владивостока и трансибирске жељезнице, и значи, да је Јапан то свакако учинио уз одобрење Америчких Сједињених Држава.

Крај њемачких колонија. Службени извјештај из Источне Африке јавља да су ових дана и посљедње њемачке колоније прешле у руке Енглеза и Белгијанаца. Неизмјерно колонијално царство њемачко не постоји више. Овај крупни успјех потијече отуд што Њемачка, ода свуд блокирана на мору, није у стању никакву помоћ пружити својим колонијама. У исти мах, овај факт је најочигледнији доказ да је бродовље Савезника надмоћније од флоте аустроњемачке, која није у стању да пробије челични обруч који су, као коло око централних царства, повукле безбројне оклопнице енглеске, француске, америчке, италијанске и јапанске. Не помажу јој у поморском ратовању њени озлоглашени сумарени, јер она не може уништити блок савезнички, осим ако у борбу не изведе своју велику флоту, а то не смије, јер сва њена флота не смије изићи на меџдан ни самој енглеској флоти а камо ли сједињеним флотама свих Савезника!

»Сумњиви« војници. Позната је ствар да се у аустроугарској војсци налази велик број официра и војника на које се »сумња« само стога што су Чеси, Срби, Хрвати, Словенци. Како је недавно у Аустрији велик број политичких криваца помилован (не би ли се тим помиловањем задобила наклоност незадовољених народа) и ти помиловани кривци одмах упућени на војну дужност, то је у војсци знатно порастао број »сумњивих војника«. Врховна војна управа издала је — тако јављају из Женеве — наредбу: да сви сумњиви војници имају на униформи носити видан

знак који сваком казује да је војник сумњив. Забрањено је тима војницима повјеравати пошту или их икуда слати, осим у пратњи поуздане страже. Стражи је издано наређење да на сумњиве војнике пуца, чим опази на њима ништа позориво.

Несрећа у Халифаксу, у Канади, у Сјеверној Америци. Огроман прекоморски брод, пул крнат муниције, баш при кретању пут Европе, пресуо је у ваздух и, за неколико минута, проузроковао неизмјерну несрећу: 1200 мртвих, 8000 рањених, 2000 ишчезлих; 25000 остало је без крова. Штета се цијени на 160 милиона франака. Неки листови сумњају да ће и ту бити по сриједи њемачки прети.

ШТАМПАРИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ КУЛТУРЕ У ЖЕНЕВИ.

Прије извјесног времена г. Јерко Добрић отворио је у Женеви своју штампарију. Према њеном позиву циљ јој је да, у колико средства и прилике допусте, репродукује наша знаменита дјела књижевности и на тај начин пружи духовне хране нашем избјеглом народу, те да тим задовољи потребу која се у велико осјећала.

Штампарија је до сада издала:

1. Иван Цанкар, «За крстом» - новела
2. Иван Мажуранић, «Смрт Смаил-аге Ченгића»
3. В.Л. Фабријанић, «О Словенији и Словенцима»
4. Др. А. А. «О Хрватској и Славонији»
4. «Шта да радимо после рата?»

Најновије издање је ремек дјело наше књижевности, «Горски Вијенац», бесмртног Владике Рада.

Књизи је цијена швајцарских франака 2.50 или француских франака 3.30

Г. Видак Милачић, в. д. архивара Кр. Министарства Правде, примаће претплату на «Горски Вијенац» до 1. јануара 1918. по нов. кал.

СЛУЖБЕНИ ОГЛАСИ

ДРЖАВНИ КАЛЕНДАР КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ ЗА 1918.

Дат је у италијану календар за 1918. годину, у издању Кр. Пр. Министарства Просвјете и Црквених Послова.

Осим календарског дијела и службенога шематизма, календар ће доијети и неколико чланака књижевне и патриотске садржине: приповјетку, пјесму, ратни доживљај, историску студију, слику, фотографију и. т. д.

Књижевни прилози примају се најдаље до 8. (21.) децембра и биће хонорисани наградом 75 - 100 франака по штампаном табаклу.

Цијена је књизи 2 пернера, (динара, франка или италијанске лире.) Препродавац и скупљачи, који претплату пошљу у напријед, добијају сваку 4. књигу бесплатно. Чист приход од продаје намијењен је црногорским бацима, који су данас интернирани.

Све што се тиче овог издања (рукописи, огласи, претплата) ваља слати на адресу Кр. Пр. Министарства Просвјете, и у писму ставити ознаку: «За државни календар».

Из Кр. Министарства Просвјете и Црквених Послова.

Неји код Париза,
8. (21.) новембра 1917.
Број 1504.

СЛОБОДНА ГОВОРНИЦА TRIBUNE LIBRE

ИЗЈАВА ЦРНОГОРАЦА У РИМУ

Потписани Црногорци прочитади смо изјаву наше браће у Паризу у 29. броју «Гласа Црногорца» и потпуно се слажемо са њеном садржином.

Рим 2. (15.) октобра 1917.

Ј. Лисичић трг., Лазо Лекић, Павле М. Лукић, Лука Р. Вукић, Јован Чубрановић, Петар Бошковић, Иво Љепавић, Ристо Јаковић, Ристо Станковић, Марко Ђурчић трговац, Раде Рубић, Славо Филиповић.

ИЗ УРЕДНИШТВА.

Током последња два мјесеца стижу администрацији Гласа Црногорца свакога дана тужбе, да лист не стиже уредно, да појединих бројева нема на продају у киосцима, (јер има «неко» ко покупује све бројеве листа чим стигну на продају, и одмах их уништава...) и т. д. Управа листа урадила је све што од ње зависи да то спријечи, т. ј. уколико је могуће стати на пут невидљивим рукама тијех мрачних сила које и тај «начин» сматрају као средство у борби противу Црне Горе.

Молимо све поштоване читаоце да нам јаве који им бројеви нијесу стигли, па ће им се накнадно послати; и молимо, да нам пошљу своје тачно и читко написане адресе, које ће се ових дана штампати на омотима у којима се лист предаје на пошту.

СИТНИ ОГЛАСИ

Тражи Анту Јакшића свештеника у С. Америци његов шура Јово Јапић. Моли се свако ко би знао за њега нека јави уредништву «Гласа Црногорца».

Гордана Шикопарија јавља своје мужу Стевану да је примила посланих јој 306 круна, и моли га да јој пошаље што хитније још нована јер је у великој муци.

Андреји Митрову Шоћу, Detroit Mils, фамилија тражи помоћи и да јој се јави. — Новац се може послати преко Кр. Цр. Крста у Паризу Croix Rouge Monténégrens - Neuilly-sur-Seine rue Montensier, 14 — Francs.

Породице и осталих му рођака који се налазе у Америци у великој су нужди и траже брау помоћ.

Митру Никову Јоветићу, породица здрава али у нужди тражи помоћ. То исто јавља Филип Марков Јоветић свом брату који се налази у Америци.

Ђуро Ников Шабан из Улице Јавља Перу Никову Шабану — Box 102, Amedor City, California, U. S. A., да су сви здраво и да много бриже за њега; у немирници су због повјерљивости који траже своје; немало им је продавати имање док не сазнају, може ли он што помоћи.

Милутин Дурковић из Брескута пита, је ли му жив син Божо Дурковић, учитељ писар 18. Каларовског црка. Моли одговор на адресу: Перо Вукотић књићар Подгорица.

Ако ко зна гдје је Ристо Ђурковић Косијер умолава се да обавијести његову породицу преко Мартиновића књићара на Петине.

Мајор Милош Радовић, интерниран у Кириштајну, распитује за своје сестрице, синове Сава Бошковића, Вука, Михајила, Владимира и Машана Бошковиће, који су се свршетком 1915. налазили у Одеси (на адресу: Одесса, Херул. 24. Кв. 14). Ако ко зна што о њима, уљудно се умолава да обавијести: Comité de la Croix Rouge Monténégrene. Genève, rue Candolle 15.

Перица Почек, из Никшића, тражи свога сина Јову, који је већ 18. година у Сјеверној Америци, а последњих осам година нема о њему гласа. Моле се пријатељи и добри људи који би што знали о Јови, да јаве уредништву «Гласа Црногорца».

Мићану Пламенцу, Tonopah, Nevada U.S.A. — Лабуда М. Милић нас моли да јој одговорите, знате ли ништа о њеном мужу Марку. Она и дјеца здраво су. Нека јој се Марко јави и помогне. на адресу: Comité de la Croix rouge Monténégrene, Genève, Suisse Rue Candolle.

Томо Марћковић, из Старог Бара моли за вијести о браћи Мату и Петру, који се налазе у Сајро, Cordonnerie Française. Мати и он добро су али су за њих довијесту веома забринут. Одговор се моли на адресу: Tomo Zagarcin, Université, Genève, Suisse.

ОБРАЧУН

о раду Одбора за помоћ заточеним Црногорцима, у Паризу, од почетка ове установе (новембра 1916.) до новембра 1917.

BILAN

de l'Œuvre de prisonniers de guerre Monténégrens à Paris. depuis son début (Novembre 1916) jusqu'à Novembre 1917.

Примање. Recettes.

Прилози од појединаца.	Souscription de particuliers.	
» од Црногораца из Америке.	» des Monténégrens d'Amérique	32,851.40
» од банки и великих трговина.	» Banques et Grands Magasins	1,767.73
» из Лиона.	» de Lyon	2,240.00
Помоћ кр. пр. Владе.	Dons du Gouvernement Monténégro	5,975.00
» од добротвор. друштва у Лондону.	Dons du Relief Found de Londre	185,583.70
		385,340.00

Франака. Francs 613,757.83

Издавање. Dépenses.

Стан. Loyer	3,833.70
Вода и освјетљење. Eau, électricité	70.60
Уређење. Installation	3,094.40
Намјештај у канцеларији. Fournitures bureau	555.40
Огласи у јавности. Publicité	127.50
Поштарина. Postes	35.50
Поштанске дописнице. Cartes postales	391.50
Плата особљу. Appointments	5,338.60
Одјело. Vêtements	197,941.35
Конзерве. Conserves	178,185.10
Кутије, папир, канан, печат. Boîtes, papier, ficelle, cire	22,301.30
Љекарнице. Pharmacie	203.60
Припомоћи. Dons	500.50
Ситне награде. Pourboires	138.00
Царина. Douanes	2,110.26
Разни издаци. Divers	1,247.35
За пакете из Швајцарске. Pour paquets de Suisse	9,469.60
За поштомарке из Лиона. Pour envois de Lyon	85,343.35

Франака. Francs 511,087.55

ОТПРАВЉЕНО ЈЕ
до 4. новембра 1917.

IL A ÉTÉ EXPÉDIÉ
jusqu'au 27 novembre 1917

ИЗ ПАРИЗА И ИЗ ШВАЈЦАРСКЕ
појединачних пакета
(одјела и хране)

DE PARIS ET DE SUISSE
colis individuels
(vêtements et aliments)

139	пакета Colis	у вриједности à	12	франака francs	по de	3	кг kgs
250	»	»	3	»	»	4	»
309	»	»	15	»	»	1'800	грама
747	»	»	8	»	»	2'500	»
2848	»	»	35	»	»	5	»
2500	»	»	50	»	»	5	»
7148	»	»	5'55	»	»	1'300	»
5675	»	»	10'35	»	»	4	»
3102	»	»	12	»	»	3'250	»

Свјета је отправљено пакета 22.028

Non bre de Colis

У укупној тежини 62.574 кг

Poids total

У износу од франака 373,340.65 сантима

Valeur total de francs

centimes

Из Лиона је отправљено: Envois de Lyon

45.853 килограма у укупној вриједности од франака 85,343.35 сант.

kgs d'une valeur de francs

cent.

CIRCULAIRES
CATALOGUES
ARTISTIQUES

TRICROMIE
LITHOGRAPHIE
TAILLE-DOUCE

IMPRIMERIE UNIVERSELLE

□ J. A. CASSIGNOL, DIRECTEUR □

48, Rue Claude-Vellefaux - PARIS

TÉLÉPHONE : NORD 23-64

IMPRESSIONS MODERNES DE LUXE

УСТАНОВА ЗА ПОМОЋ ЗАТОЧЕНИМ ЦРНОГОРЦИМА

прима свакодневно писма у којима наши исељеници и избјеглице расписују о пријатељима и сродницима им, данас интерниранима у Аустроугарској и Њемачкој. Једни питају, да ли је тај и тај интерниран и да ли се из заточења јављао и да ли би се могло ступити у прописку дотичним; други желе да преко Установе упуте том и том неку пошиљку од своје стране, и т. д. Стога је ријешено да се објави списак свих оних непријатељској земљи интернираних Црногораца који су досад своје адресе Установи у Париз саопштили и које је она снабдјела својим пошиљкама.

Ко жели добити обавјештења о којем год лицу, и веденом у том списку, нека се обрати на доњу адресу, па ће га Установа добровољно извјестити о свему што јој је о дотичном познато. Установа се радо ставља на расположење да посредује свакоме ко би желио напој интернираној браћи послати било новац, било нарочиту неку пошиљку на дар. Поштом плаћавајући установи да упуту новац, односно да уз послани новац тачно наведе што би чело да се онамо пошље, па ће Установа по најпогоднију цијену то набавити и интернираноме послати.

Адреса за све што се тиче овога посла:

L'Œuvre des Prisonniers de guerre Monténégrins. - Paris, 114, Avenue des Champs-Élysées.

1. листа.

Абазовић Василије	Арсковић Гавро	Абовић Милоша	Бакић Ђоко	Баровић Никола
» Туро	» Борђе	» Милоша 190	» Илија	» Спасо
Абди Ахмет	» Бука	» Милош	» Јеврем	Батрићевић Савић капетан
Абдула Ибрахим	» Марко	» Милун	» Јово	Батуш Сулејман-ага
» Реџеп	» Мило	» Милутин	» Јово Л.	Баћковић Василије 380
Абдул Салих	» Новица	» Милутин	» Јован	» Димитрије поручник
» Авалић Алија	» Перо потпоручик	» Милутин М.	» Јован	» Марко капетан
» Авдагић Јусо	» Стефан	» Мирко	» Матија	» Миле Н.
» Авдић Бећир	» Шћепан	» Мирко	» Мато	» Петар
» Реџо	» Асан Мустафа	» Мирко	» Машан	Бацковић Милоша
Аврамовић Грујо	» Асановић Божина	» Мирко	» Милан	» Миљан
Адамовић Вуко П.	» Зек	» Милош	» Милан	» Михајло
» Мито	» Јован	» Раде	» Милета	Бацковић Иван
» Петар	» Косто поручик	» Раде Н.	» Милисав	Бачан Михајло
Алем Барло	» Крсто	» Радоје поручник	» Милован	Бачовић Божина 390
» Зејмил	» Лакић	» Радош	» Милован	Башчанин Новица
Алесилић Вуканин	» Лука	» Радуде	» Милован	Бевенија Нико
Ајдић Миле	» Милић	» Тошко	» Милоша	Беатовић Илија студент
Ајрула Осман	» Милош	» Филип	» Милоша Б.	Беговић Блажо поручник
Аковић Драгоје	» Мирко	» Милан	» Милутин	» Велиша
» Микета	» Радомир	» Момчило	» Милутин	» Димитрије
» Радосав потпоручник	» Стано	» Саво	» Миљан	» Драгомир
Алексић Александар	» Илија поручик	» Радисав	» Никола	» Живко
» Анто	» Ахмедовић Мехмед	» Војин	» Никола	» Јагош
» Борђе	» Аковић Јован	» Видак	» Новица	» Јошо 400
» Јован	» Алекса	» Дамјан	» Новица	» Марко офицер
» Коста потпоручник	» Благоје	» Јагош	» Ново	» Милутин
» Лазар	» Василије Ј.	» Јавор	» Ново	» Милоје потпоручник
» Милета	» Владимир	» Костадин	» Петар	» Митар потпоручник
» Миљо	» Вукола	» Милун	» Радосав	» Никола офицер
» Никола	» Вуле П.	» Новица	» Радосав	» Сава потпоручник
» Стеван	» Гавро капетан	» Перо	» Радосав	Белетић Туро
» Филип	» Димитрије	» Антоније	» Радун	Белојевић Алекса
Алемпијевић Милалин	» Ђоко	» Антоније	» Радун	» Богдан потпоручник
Алија Адем	» Борђије	» Благоје	» Спасоје	» Илија 410
Алија Асан	» Јаков	» Видак	» Стеван	» Митар
Алесилић Шабан	» Јефто	» Вујадин	» Новак	Белојица Веко потпоручник
Андријанковић Љубо	» Јован	» Душан	» Новица	Белаш Гавро
Андријашевић Митар	» Јован поручник	» Борђије	» Андрија	Белуловић Рахман
» Петар поруч.	» Јоко генерал	» Лука	» Благоје	Бератовић Михајло
» 40	» Крсто	» Милутин	» Илија	Бећир Илија поручник
Андрић Душан	» Лазар	» Обрад	» Милета	» Јово бригадир
» Перо	» Лазо	» Петар потпоручник	» Милан	» Мило
» Радован	» Марко	» Сава	» Митар	Бећиревић Милош
» Сава поручник	» Матија	» Симат	» Мило	» Периша 420
Анђелић Благо С. нар. посл.	» Миле	» Спасоје	» Јанко	» Стеван
» Божо	» Милутин	» Тимотије	» Маринко	Бећковић Драго
» Димитар	» Митар	» Шундо капетан	» Мирко поручник	» Мано
» Јовица	» Никола	» Бошко	» Бачанин Петар	» Милан
» Крсто	» Павле	» Борђије	» Јанко	» Милан
» Лале	» Панто	» Иван	» Маринко	» Никола
» 50	» Петар	» Маринко	» Милован	Бачић Алекса
» Лазо	» Радосав В.	» Милован	» Обрен	Бачић Бена
» Марко	» Тодор	» Перо	» Радосав	Бачић Бајо
» Машан	» Секуле	» Алекса	» Арсеније	» Богдан
» Милета	» Симо	» Ананије	» Кирил свештеник	» Бојко
» Милија	» Митар поруч.	» Вуко	» Вална мајор	» 430
» Мило	» Радосав	» Вукан	» Кирил свештеник	» Туро потпоручник
» Милован	» Митар	» Дико	» Мирко	» Илија
» Милосав	» Митар	» Јован	» Тодор	» Радован
» Мирко	» Митар	» Јован	» Милошевић Милија поручник	» Рајко
» 60	» Митар	» Јосиф тр. вац	» Никола студент	» Тетко
» Мирко чиновник	» Митар	» Лазар	» Бајо	Бијелић Зелен
» Митар	» Митар	» Милан Д. студент	» Батрић	» Лазар
» Михајло капетан	» Митар	» Јован	» Божо	Бишевић Мило
» Никола	» Митар	» Лале	» Лакш	» Сретко
» Никола	» Митар	» Лазо	» Радисав офицер	Бјелановић Вучко
» Петар	» Митар	» Милан	» Милан	» 440
» Сава	» Митар	» Милан	» Милан	» Лука
» Станиша	» Митар	» Милан	» Милан	» Марко
Анђелковић Душан	» Митар	» Милан	» Милан	» Милован
» Жарко	» Митар	» Милан	» Милан	» Милован
» Јован трговац	» Митар	» Милан	» Милан	» Петар
» 70	» Митар	» Милан	» Милан	» Радојко
Анђић Димитар	» Митар	» Милан	» Милан	» Радосав
Анђушић Арсо потпоручник	» Митар	» Милан	» Милан	Бјелица Јово
Аничић Вуле	» Митар	» Милан	» Милан	» Милун
Антић Милош	» Митар	» Милан	» Милан	» Милован
» Милан	» Митар	» Милан	» Милан	» Раде офицер
Антонијевић Ђоко	» Митар	» Милан	» Милан	» Тодор
Апразовић Обрен	» Митар	» Милан	» Милан	Благојевић Васил
» Матија	» Митар	» Милан	» Милан	» Милан
Арамбашин Савић	» Митар	» Милан	» Милан	» Мишо
Арамовић Вуко	» Митар	» Милан	» Милан	» Никола
» 80	» Митар	» Милан	» Милан	» Панто
Ариаутовић Божидар поручник	» Митар	» Милан	» Милан	» Перко
Арсенијевић Видоје	» Митар	» Милан	» Милан	Блечић Бошко
» Драго	» Митар	» Милан	» Милан	» Лука
» Борђе	» Митар	» Милан	» Милан	» Лале
» Миличко	» Митар	» Милан	» Милан	» Мирко
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 460
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 480
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 490
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 500
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 510
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 520
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 530
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 540
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 550
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 560
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 570
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 580
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 590
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 600
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 610
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 620
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 630
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 640
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 650
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 660
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 670
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 680
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 690
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 700
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 710
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 720
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 730
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 740
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 750
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 760
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 770
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 780
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 790
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 800
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 810
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 820
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 830
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 840
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 850
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 860
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 870
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 880
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 890
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 900
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 910
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 920
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 930
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 940
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 950
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 960
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 970
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 980
» Мило	» Митар	» Милан	» Милан	» 990
» Милутин	» Митар	» Милан	» Милан	» 1000

Уредник, професор Перо Богдановић

Le Gérant: Edmond Luquin

IMPRIMERIE UNIVERSITÉ, PARIS 48, RUE CLAUDE-VELLE

A. A. CATHOLIN, DIRECTEUR

« Све што се тиче »

« Глас Црногорца »

адресује се овако:

Journal officiel du Monténégro

Neuilly-sur-Seine

France

rue Ancelle